

Zero Waste Europe (idea Zera Odpadów dla Europy) została utworzona żeby umożliwić społecznościom przemysłowe ich podejścia do surowców. W coraz większej liczbie regionów, stowarzyszenia obywateli, biznes i władze lokalne podejmują istotne działania w kierunku wyeliminowania odpadów z naszego społeczeństwa.

PRZYPADEK #4

Styczeń 2015

HISTORIA

CONTARINA

Spółka publiczna Contarina obsługuje obszar Priula i Treviso w północnych Włoszech, osiągając najlepsze wyniki w zapobieganiu powstawania odpadów i recyklingu w Europie. Co jest sekretem Contariny, która odzyskuje dwa razy więcej surowców niż średnia europejska i produkuje 5 razy mniej odpadów resztkowych?

Veneto jest jednym z 20 regionów we Włoszech. Ten region, z prawie 5 milionami mieszkańców, pokonuje resztę kraju z 65% stopą odzysku surowców. W tymże regionie, spółka publiczna Contarina jest odpowiedzialna za zarządzanie odpadami w większej części prowincji Treviso, łącznie ze stolicą Treviso. Obsługuje tutaj 554 000 mieszkańców w 50 gminach i osiąga 85% poziom selektywnej zbiórki odpadów a każdy mieszkaniec wytwarza jedynie 53 kg odpadów resztkowych na rok. Średnia europejska wynosi natomiast 42% selektywnej zbiórki i 285 kg odpadów resztkowych na mieszkańca.

Nie tylko te imponujące wyniki powodują że Contarina jest mistrzem „zera odpadów”, ale również zaangażowanie w ciągłą poprawę ich wyników oraz w dążenie do celu zera odpadów. Contarina postawiła sobie za cel osiągnięcie 96,7% stopy recyklingu do 2022 roku i zredukowanie odpadów resztkowych do 10 kg na mieszkańca na rok. Właściwy cel i zobowiązanie!

Składniki sukcesu

Contarinie udaje się zwiększać stopy recyklingu z roku na rok dzięki decyzji o wyeliminowaniu spalarni z systemu, podjętej przez prowincję (jednostka planistyczna we Włoszech) w 2005 roku, co okazało się być wstępnym warunkiem do maksymalizacji wartości odzysku surowców. Bez obowiązku wysyłania śmieci do spalarni i pod naciskiem rynku aby zwiększyć ilość materiałów z odzysku, Contarina kontynuowała wzrost stóp recyklingu podczas gdy inni utrzymywali je na tym samym poziomie będąc związanymi kontraktami ze spalarniami.

Drugim bardzo ważnym składnikiem sukcesu Contariny jest dobra wola polityczna i chęć międzysektorowego porozumienia w ciągu ostatniej dekady. Jest to ogromny sukces, ponieważ w 50 gminach rządzący pochodzą z różnych partii politycznych (od lewa do prawa) a mimo wszystko udało im się osiągnąć porozumienie w związku z zarządzaniem odpadami, co pokazuje, że w **Zero Waste chodzi o zdrowy rozsądek i dobre zarządzanie, które prowadzą do efektywności operacyjnej i oszczędności.**

- 100% spółka publiczna
- obsługuje 50 gmin
- 645 pracowników

Po trzecie zarządzanie operacyjne jest bardzo efektywne. Grupa fachowców pracuje nad postępowaniem w odpowiednim kierunku i nigdy nie przestaje optymalizować systemu nawet jeśli porusza się po obszarze, który nigdy wcześniej nie był eksplorowany przez region w takim wymiarze.

Historia spółki publicznej

Contarina jest spółką publiczną, która jest własnością konsorcjum Priula (Consortio Intercomunale Priula) i konsorcjum Treviso Tre (TvTre). Oba te konsorcja reprezentują 50 gmin. Contarina powstała w 1989 roku jako partnerstwo publiczno-prywatne, które obsługiwało 5 gmin w konsorcjum Priula i powoli zaczęła oferować usługi zbiórki, przetwarzania, zarządzania i komunikacji dla większej liczby gmin. W 2006 roku konsorcjum TvTre dołączyło do Contariny i w tym samym czasie Contarina stała się spółką w pełni publiczną.

Głównymi celami Contariny są: wzrost stopy selektywnej zbiórki u

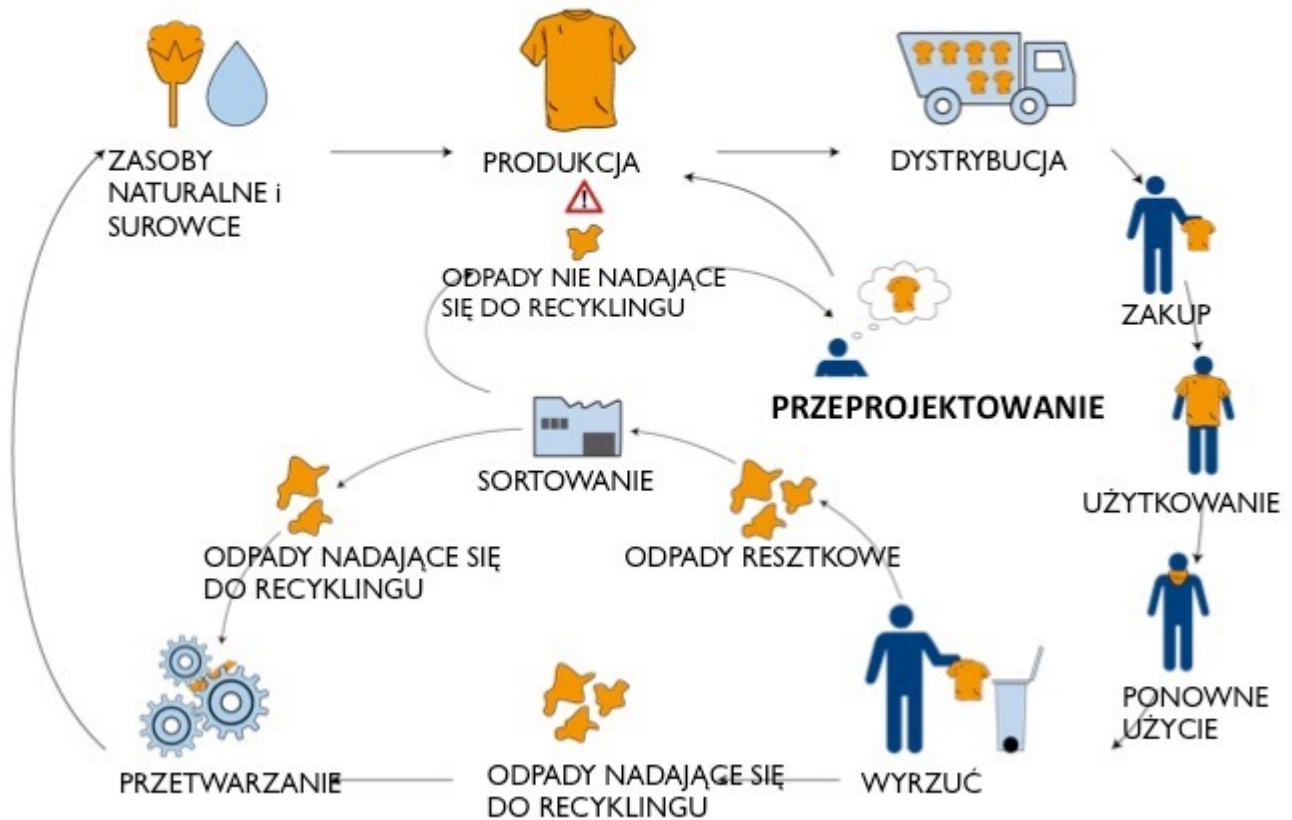
źródła, zmniejszenie wytwarzania odpadów (w szczególności odpadów nie nadających się do przetworzenia), zwiększenie jakości odpadów nadających się do przetworzenia oraz polepszenie jakości oferowanych usług przy optymalizacji stosunku kosztów do korzyści. Spółka zarządza również zakładami, które zajmują się suchymi, nie przetwarzalnymi odpadami oraz odpadami zielonymi i organicznymi. Contarina realizuje obecnie 2 projekty związane z odpadami przetwarzalnymi i z recyklingiem środków absorbcyjnych do higieny osobistej.

Contarina zajmuje się nie tylko zbiórką i przetwarzaniem odpadów,

ale również zmiataniem ulic, zbiórką odpadów specjalnych i niebezpiecznych czy zarządzaniem cmentarzami. Sukces Contariny składa się z kilku elementów:

- Efektywna selektywna zbiórka u źródła;
- Redukcja ogólnej masy odpadów poprzez system "PAYT" - "płać za tyle ile wyrzucasz";
- Przejrzystość i efektywność;
- Wola polityczna i zaangażowanie w ciągłe ulepszanie systemu.

Zintegrowany system zarządzania odpadami

Zintegrowany system zarządzania odpadami zaczyna się od zaprojektowania produktu i jego opakowania, uwzględniając cały cykl życia produktu, mając na celu to, aby wszystkie jego fazy były zrównoważone.

Selektywna zbiórka u źródła

Typy pojemników

Efektywna selektywna zbiórka u źródła

Żeby osiągnąć tę nadzwyczajną 85% stopę selektywnej zbiórki system musi być wyjątkowo efektywny. Może to być osiągnięte jedynie przy użyciu skutecznej selektywnej zbiórki u źródła połączonej z systemem PAYT "płać za tyle ile wyrzucasz".

Odpady komunalne są zbierane w 5 lub 6 strumienach głównych: suche nie nadające się do przetworzenia, organiczne (resztki jedzenia), zielone, papier i karton, szkło, tworzywa sztuczne i puszki. W niektórych gminach szkło jest zbierane z tworzywami sztucznymi i puszkami. Są one umieszczane w specjalnych kolorowych koszach które są dostępne za darmo i odbierane od mieszkańców spod ich gospodarstw domowych.

Zbiórka różnych strumieni odpadów odbywa się w różne dni tygodnia, a najczęściej zbierana, bardzo ważna frakcja to odpady organiczne. Odpady resztkowe

są odbierane najrzadziej, ponieważ stanowią małą część ogólnej liczby odpadów. Papier, odpady zielone i inne tworzywa są zbierane pomiędzy 1 a 3 razami w tygodniu.

Zbiórka u źródła jest uzupełniona centrami zbiórki (EcoCentri): centra wyposażone w duże kontenery na inne rodzaje odpadów: od kruszyw budowlanych poprzez odpady wielkogabarytowe, sprzęt elektroniczny i elektryczny aż po odpady niebezpieczne.

“PAYT”: im mniej odpadów wytwarzasz tym mniej płacisz

Kolejną zasadniczą zasadą modelu Contarina jest to, że koszt usług dla użytkownika (rodzina, firma, korporacja lub inna jednostka) jest proporcjonalny do ilości wyprodukowanych odpadów. Zachęca to do minimalizowania odpadów i promuje kompostowanie domowe.

Opłata „płać za tyle ile wyrzucasz”

	Opłata stała	Opłata zmienna
Gospodarstwa domowe	 Na podstawie liczby członków gospodarstwa domowego	 Na podstawie liczby zebranych pojemników z odpadami reszkowymi a) minus 30% za kompostowanie w domu, b) plus stała opłata za odpady zielone
Przedsiębiorstwa	 Na podstawie powierzchni gospodarczej przedsiębiorstwa i ilości pojemników	 Na podstawie liczby zebranych pojemników z odpadami reszkowymi + opłata za odpady zielone

Konkretniej sprowadza się to do podzielenia opłaty za odpady na dwie części: część stałą i część zmienną. Część stała zależy od liczby osób żyjących w danym gospodarstwie domowym a część zmienna jest liczona na podstawie 2 zmiennych. Pierwsza bazuje na liczbie odebranych pojemników z suchymi odpadami reszkowymi (nie poddającymi się recyklingowi), a druga jest premią za domowy kompost (obniża część zmienną o 30%).

Tworzenie miejsc pracy i oszczędności związane ze strategią zero odpadów

Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNEP) przedstawia tak zwane „**zielone miejsca pracy**” wśród tych, które mają **największy potencjał rozwoju w najbliższej przyszłości**. Pracownicy Contariny mają „zielone miejsca pracy” i przyczynili się do rozwoju firmy i zwiększenia miejsc pracy co potwierdza prognozy rozwoju tego sektora także na lokalnym szczeblu. W 2014 roku w mieście Treviso Contarina utworzyła 26 nowych miejsc pracy przy czym koszty operacyjne zawarły się w wartościach dotychczasowych. Spółka planuje oferować nowe usługi

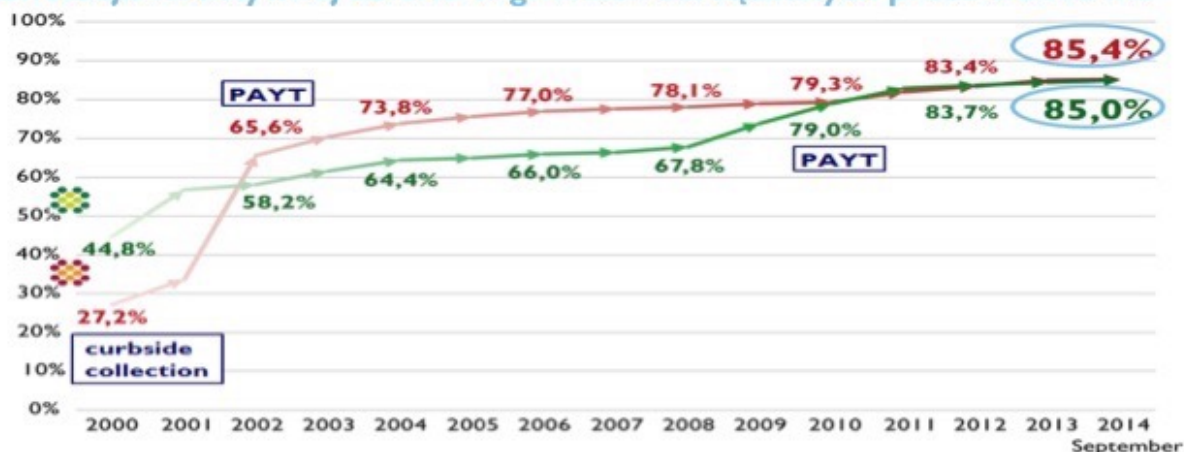
mając w szczególności na uwadze konsekwencje społeczne wynikające z ich działań. Większość oferowanych dotychczas usług (sprzątanie, zarządzanie centrum zbiórki, utrzymanie parków) jest wykonywana we współpracy ze spółdzielniami socjalnymi, które zatrudniają osoby z trudnościami adaptacyjnymi.

Zaangażowanie Contariny w tym kierunku jest widoczne poprzez realizację projektów społecznych, które promują reintegrację osób długotrwale bezrobotnych i tych, które nie kwalifikują się do pomocy społecznej. Ten zintegrowany system zarządzania przynosi pozytywne skutki, które przekraczają ramy zwykłej zbiórki śmieci: system rozciąga się na środowisko, ekonomię aż do codziennego życia mieszkańców.

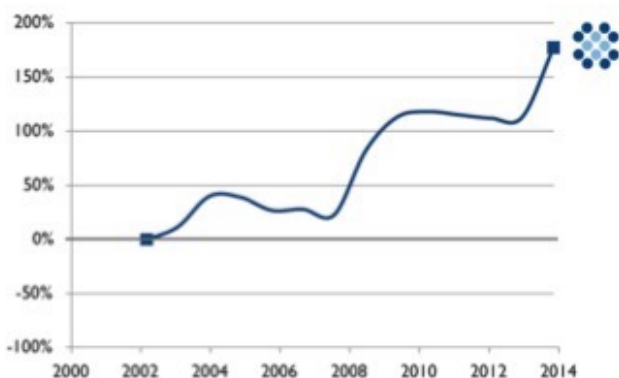
Stopa selektywnie zebranych odpadów w 2013 roku w gminach zarządzanych przez Contarinę osiągnęła **poziom 85%, a w niektórych gminach nawet 90%**. Jest to dużo więcej niż średnia krajowa (obecnie około 42%) i średnia dla regionu Veneto (około 65% w 5 milionowym regionie Veneto co jest najwyższą stopą regionalną we Włoszech).

Wytwarzanie suchych odpadów, nie nadających się do przetworzenia (kg na mieszkańca na rok) osiągnęło

Ewolucja selektywnej zbiórki w gminach zarządzanych przez Contarina

„Zielone” miejsca pracy w Contarina

Opłaty za wywóz odpadów (gosp/rok)

a) PAYT - system płać za tyle ile wyrzucasz, b) curbside collection - selektywna zbiórka u źródła, c) Northern Italy - Północne Włochy

optymalny poziom. **Średnio, każdy mieszkaniec z obszaru zarządzanego przez Contarinę produkuje 53 kg odpadów na rok.**

Lepsza segregacja prowadzi do mniejszej produkcji suchych odpadów nie nadających się do przetworzenia co pozwala na ograniczenie kosztów, które średnio wynoszą 178 euro na gospodarstwo domowe na rok (w regionie Priula).

Porównując koszty z resztą Włoch, możemy zauważyć, że odpowiednie zarządzanie i recykling mogą oszczędzić pieniądze podatnikom. Przez ostatnie 15 lat koszty związane z zarządzaniem odpadami wzrosły jedynie o 8%

podczas gdy w całym kraju wzrosły one o 70%, a ogólny wskaźnik kosztów wzrósł o około 30 %.

Przejrzystość – kluczowa kwestia w ciągłym ulepszaniu systemu

Bardzo ważne jest to, aby mieszkańcy i inni interesariusze wiedzieli dokładnie jak działa system, żeby umożliwić funkcjonowanie bodźców zachęcających do właściwego postępowania. Dla operatora jest ma to również kluczowe znaczenie, ponieważ pozwala na mądre

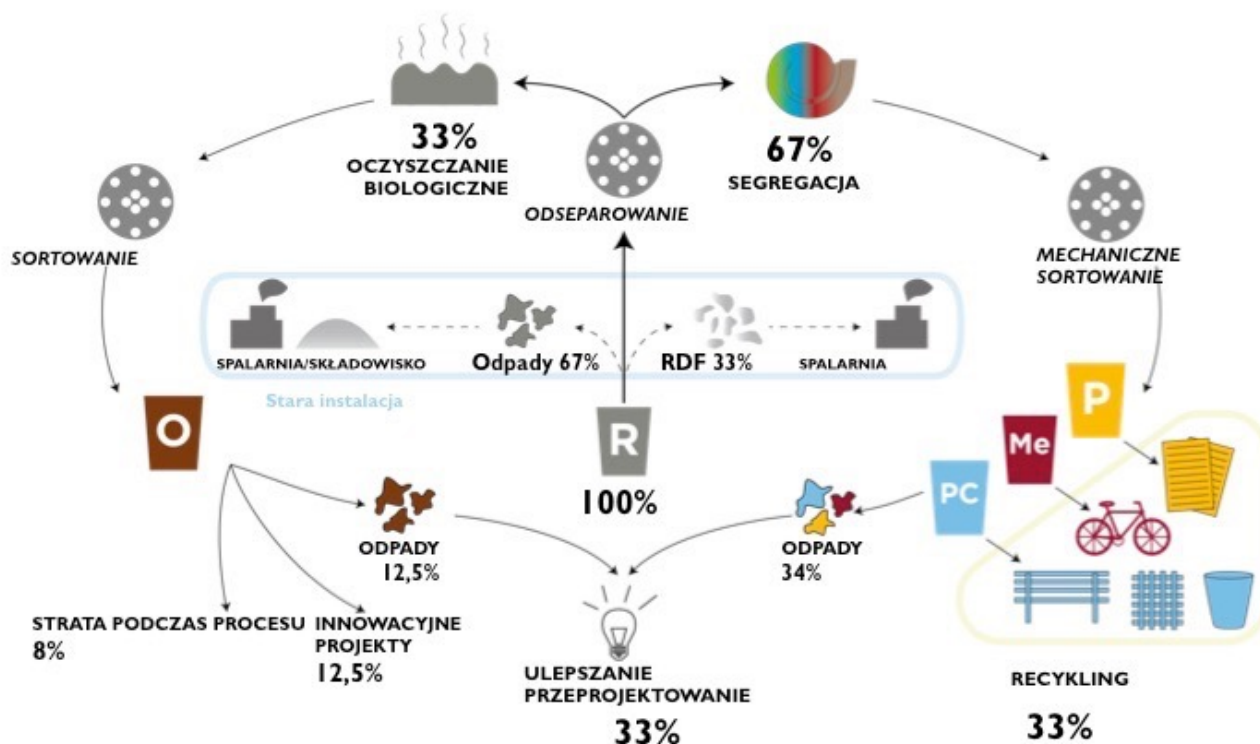
zarządzanie informacjami tak aby łatwo zobaczyć gdzie system potrzebuje zmian i ulepszeń.

Ten system składa się z jednej bazy danych gdzie można przeglądać dane każdego użytkownika łącznie z jego położeniem geograficznym, kosze jakimi dysponuje, liczbę odebranych pojemników i opłaty.

Ta unikalna baza danych pozwala każdemu użytkownikowi sprawdzić informacje związane z jego konsumpcją i zgłosić ewentualne nieprawidłowości.

Przetwarzanie odpadów resztkowych

Sytuacja obecna i rozwój systemu

Od palenia odpadów resztkowych do Zera Odpadów

Przez ostatnie 10 lat Contarina używała instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania dla odpadów resztkowych. 33% odpadów przetwarzane było na paliwo, które było używane do odzyskania energii a reszta (o niskiej kaloryczności/o niskiej wartości opałowej) była wysyłana na wysypisko. Jednakże poprzez zaadoptowanie zasad Zero Odpadów musiała poszukać lepszych rozwiązań.

W 2015 roku Contarina ma zamiar otworzyć instalację materiałowo-biologicznego przetwarzania odpadów (MRBT), która jest dużo bardziej wydajna jeśli chodzi o odzysk tworzyw z odpadów resztkowych do ponownego przetworzenia.

Dzięki temu nowemu systemowi zarządzania, możliwa jest redukcja tej części odpadów, która musi być składowana tylko do 46.5% całkowitych odpadów resztkowych. Jeśli 85% wszystkich odpadów jest zbierane selektywnie, a pozostałe 15% stanowi 53 kg (na rok na mieszkańca) to tylko 46.5% z 53 kg jest

wywożone na składowisko. W wyniku jedynie 24 kg z całej ilości odpadów produkowanych przez jednego mieszkańca na rok trafia na składowisko.

Dodatkowo, w przeciwieństwie do składowisk i spalarni, system ten powoduje, iż odpady są widoczne i pozwala naukowcom i konstruktorom na badanie tego co nie nadaje się do przetworzenia i do pozbycia się tych elementów z systemu.

Oprócz odzyskiwania większej ilości tworzyw z odpadów resztkowych, system ten używa zimnego przetwarzania, co jest **dużo bardziej opłacalne i bezpieczniejsze dla zdrowia publicznego aniżeli jakiegokolwiek rodzaj spalania**. Ponadto aparatura potrzebna do tych alternatywnych procesów jest dużo tańsza niż do spalania (4-5 razy tańsza przy tych samych ilościach odpadów). Co jest jednak najważniejsze, to możliwość przystosowania sposobu przetwarzania odpadów resztkowych. System ten może zagospodarować więcej materiałów zebranych w wyniku selektywnej zbiórki (kompost, papier, tworzywa sztuczne) i mniej odpadów resztkowych będąc jednocześnie adaptowalnym do strategii mających na celu maksymalizację selektywnej zbiórki i zmniejszenie ilości odpadów.

Przyszłe cele Zero Odpadów

Contarina uzyskała wybitne rezultaty, ale nie jest gotowa spocząć na laurach. Chce iść dalej zgodnie z ideą Zero Odpadów, nigdy nie zmniejszając wysiłku w celu zredukowania ilości wytwarzanych odpadów.

Osoby stojące na czele gmin w tej spółce publicznej są zobowiązane, żeby przyspieszyć drogę w kierunku celu „Zero Waste”. Aby to zostało osiągnięte, zostały ustanowione następujące cele (do roku 2022):

- Zmniejszyć obecną całkowitą ilość produkowanych odpadów, mając na celu uzyskanie 280 kg na mieszkańca na rok (średnia w Unii Europejskiej w 2012 roku wynosiła 492 kg);

- Zmniejszyć obecną ilość odpadów resztkowych, mając na celu uzyskanie 10 kg na mieszkańca na rok (średnia w Unii Europejskiej w 2012 roku wynosiła 285kg);

- Osiągnąć 96.7% stopę selektywnej zbiórki u źródła;

- Zmniejszyć obecną ilość odpadów wielkogabarytowych o 80%, mając na celu zredukowanie do 2 kg na mieszkańca na rok;

- Zwiększyć o 80% udział gospodarstw w produkcji kompostu domowego (do około 40%).

- Kontynuować działania które pomogą oszczędzić energię i paliwa kopalne;

- Wspierać publiczne i prywatne inicjatywy, które mają na celu powstawanie centrów zbiórki, podnoszenia świadomości o zmniejszaniu ilości wytwarzanych odpadów, ponownym wykorzystaniu czy recyklingu, a także zwiększanie liczby wyspecjalizowanych placówek, które przejmują przedmioty wciąż nadające się do użytku zanim staną się one odpadami;

- Promować lokalną żywność w ramach praktyk „Zero Kilometrów”, które pozwalają na redukcję odpadów spożywczych i opakowaniowych;

- Ustanowić „Obserwatorium Zero Waste” którego celem jest ciągłe monitorowanie odpadów resztkowych tak aby móc je przeprojektować.

Przyszłe cele w kierunku „Zero Odpadów” do 2022

**Napisane przez
Joan Marc Simon**
(Zero Waste Europe)

i przetłumaczone przez: European Environmental Bureau
Styczeń 2015

Zero Waste Europe gratefully acknowledges financial assistance from the European Union. The sole responsibility for the content of this publication lies with Zero Waste Europe. It does not necessarily reflect the opinion of the funder. The funder cannot be held responsible for any use that may be made of the information contained therein.

Źródła

Contarina S.p.A. Via Vittorio Veneto, 6, 31027 Lovadina di Spresiano (TV) Italy
<http://www.contarina.it/>

Więcej informacji

www.zerowasteurope.eu
www.facebook.com/ZeroWasteEurope

Kontakt:

info@zerowasteurope.eu
Twitter @zerowasteurope